

Hunor és Magor

Táncos Erzsébet

A játék során nem Arany János műve került feldolgozásra, nem a Kézai Simon vagy az Anonymus által lejegyzett történet követése merült fel célként, bár a résztvevőknek a korról (történelem órán) tanult ismereteire számítottam, azokat adottnak vettem. Szaktárgyi munkában, irodalom vagy történelem órán – az alábbi vázlat *keretét* felhasználva – értelemszerűen a tanulási terület által meghatározott fókusszal kerülhet lebonyolításra ez a drámaóra. Mindehhez hozzátartozik, hogy más korosztály vagy heterogén összetételű csoport esetén értelemszerűen más munkaformák kerülnek előtérbe.

A továbbiakban az óravázlat egyes pontjait megjegyzések követik: tapasztalataim illetve néhány variációs lehetőség. A jegyzetek formátuma ehhez a bekezdéshez hasonló lesz.

Tervezett időtartam: 1–1,5 óra

A csoport: 7. osztály, amelynek tanulói részt vettek már drámaórán, de a drámaprojektjában még kezdőnek számítanak

Probléma: Miért hagyják el otthonukat – gyakran látszólag ok nélkül – azok, akik ezt teszik?

Cél: Gondolkojunk el a felmerült problémán!

Keret: Ósmagyar közösség, ahol Hunor és Magor élt.

A csellengés, otthonról való elszökés témáját távolítva közelítjük meg. Ez a távolító megközelítésmód egyfajta védettséget is jelent amellyel, hogy megfelelő kontextusteremtéssel „egzotikusabb” környezetbe helyezve a tanulási terület is komplexebbé válik.

Történet (röviden): Hunor és Magor, két jó körülmények között élő fiatal otthonról ismeretlen helyre szökik. A játék jelentős részében azt vizsgáljuk, hogy miként és miért jöhetett létre ez a kiélezett helyzet, továbbá milyen módon lehetett volna elkerülni a helyzet elmérgesedését.

Fókusz: A felnőttek világával való szembefordulás okai.

I.

1. A történet a honfoglalás előtt játszódik. A dráma világa – mint mindig – képzeletbeli világ; például ha írásos dokumentum szerepel majd a játékban, az (természetesen) nem rovásírással készül majd.

Mindannyian egy törzsi közösség tagjai vagyunk. Családokban élünk. Halászatból, vadászatból, gyűjtögetésből tartjuk el magunkat, a hagyományoknak nagy szerepe van az életünkben.

(Konvenció: **tanári narráció**)

*A játék során célokom nem a tanulók történelmi ismereteinek bővítése volt, viszont fontos emlékeztetni őket arra, hogy milyen körülmények között élhettek játékunk szereplői, és előre tisztázni (ha szükséges), hogy milyen lehetőségekkel **nem** élhettek.*

Ha drámánk történelem óra része, akkor a munka ezen szakasza sokkal részletesebb lehetne, építhetnénk a szaktárgyi ismeretekre.

2. Családok kialakítása (**kiscsoportokra bontás**): „Úgy alkossatok családokat, hogy mindenhol legyen apa, anya, és néhány gyerek is!”

3. Minden család készítsen **tablót** valamilyen közös tevékenységéről, pl. a munkáról (halászat, főzés stb.), játékról, beszélgetésről...

Szükség esetén összegyűjtjük, hogy milyen közös tevékenységek közül áll módunkban választani.

4. **Tanári narráció:** „Esténként a törzs minden tagja helyet foglal a tűz körül, és ott (egy-egy mondatban) mindenki elmondja, hogy milyen fontos dolog történt vele a nap folyamán. Apáról fiúra hagyományozódó rítus ez, amelyen mindenkinek részt kell vennie, akár van kedve és hangulata a közös együttléhez, akár nincs.”

Tanári kérdésekkel irányított egyeztető munka során tisztázzuk a következőket:

- Milyen lehet ennek a szertartásnak a „koreográfiája”?
- Milyen sorrendben, hol, milyen alakzatban ülnek a közösség tagjai?
- Ki kezdi és hogyan a szertartást? stb.

A tanárnak hangsúlyoznia kell, hogy ez a szertartás ősidők óta – elmaradhatatlanul és mindenkire nézve kötelező jelleggel – a közösség életének részét képezi. Az ünnepség közös megtervezése, kidolgozása

azért is fontos, hogy a tanulókat bevonjuk a játék kialakításába – így sajátjuknak érezzék azt.

II.

1. Másnap ébredés után Ménrót, a törzsfő és felesége, Enéh egy levélre bukkant, melyet fiaik (Hunor és Magor) hagytak hátra. Így szól:

Kedves Szüleink!

Úgy gondoljuk, hogy el kell hagynunk otthonunkat, családjunkat, bármilyen jó körülmények között is élünk. Tudjuk, hogy tettünkre nem számítanak, hiszen semmi különös dolog nem történt egyikünkkel sem, és azt is tudjuk, hogy ezzel fájdalmat okozunk. Igyekezzenek elfeledni minden velünk kapcsolatos jó és rossz emléküket. Éjjel indultunk, apánk legjobb lovain, pontos cél nélkül.

Ne keressetek, úgysis hiábavaló lenne!

Hunor és Magor

A levelet a tanár olvassa fel, hogy megfelelően érzékeltesse annak jelentőségét.

Fontos, hogy egyértelműen kiderüljenek a következők: sem családi botrány, sem szerelmi bánat stb. nem előzte meg a szökést; az eltűnt testvérek a törzsfő fia, tehát jó körülmények között éltek szökésükig; minden bizonnyal a jövőjük sem tűnhetett reménytelennek.

Ennek elmulasztása azt eredményezheti, hogy a tanulók sablonokban fognak gondolkodni és játszani az óra hátralevő részében, amely eleve kizár mindenfajta mélyebb megértést, tehát a tanulást is.

A levél értelmezése, megbeszélése – (szerepen kívüli) **értékelő munkaszakasz**.

2. Ötletbörze: „Elementek otthonról, mert...”

A felmerülő ötletek közül az egész csoport számára elfogadhatóak „maradnak”. A játékba itt beemelt ötletek bővítik, módosítják a kontextust. Így alakul ki illetve válik teljesebbé a közösségben illetve a családon belül létező konfliktusok hálózata, a szökés háttere.

3. (Az ötletbörze megbeszélése után:)

Tanári közlés: „Hunor és Magor mondta, vagy nekik szóltak a következő megnyilvánulások, melyeknek elhangzásukkor senki sem tulajdonított jelentőséget, de most, a szökés következtében, fontossá váltak.”

A tanár által előre megírt mondatok (táblán vagy papíron):

- Mindenkinek ott kell lennie.
- Nem rossz elképzelés!
- Talán másként is lehetne.
- Ez is csak külsőség, mint a többi!
- Nem értem, hogy ez mire volt jó.
- Miért mindig ugyanazt?
- Mielőtt a nap felkel.

A feldolgozás módja: **kiscsoportos szerepjáték**.

Minden csoport kiválaszt egy-egy mondatot, majd szituációba ágyazza azt. A csoportok megtekintik a többiek játékát. Az éppen nem játszó („nézők”) feladata a látottak megfejtése, értelmezése. Több mondat, mondatfoszlány közül szabadon válogathatnak a csoportok – valószínű, hogy a variációk árnyaltabbá teszik a szituációt.

4. Vissza az időben: Mi járhatott Hunor és Magor fejében a békésnek tűnő esti összejövetelel? Már pontosan tudták, hogy mit fognak tenni?

A tanár Ménrót szerepében vezeti a szertartást.

*Az 1/4. alapján a szertartás lejátszása a **gondolatkövetés konvenció** alkalmazásával. A tanár ünnepélyes hanghordozással és beszédstílussal segíti a szerepbelépést. Egy-egy tanuló áll a (valószínűleg) ülő Hunor és Magor mögött. Ők közlik a két ifjú gondolatait a szertartás alatt.*

*Célszerű a jelenet megkezdése előtt – két csoportban – **felkészíteni a gondolatokat közlő, kihangosító szereplőket**. Ez tartalmi okokból is praktikus, de azért is, mivel a tanár szerepben vesz részt a játékban, így nem áll módjában a két tanuló játékát befolyásolni, szabályozni, árnyalni.*

5. A játék ezen a ponton már olyan mértékben függ az előző feladatok eredményétől, hogy ez a feladat akár feleslegessé vagy éppen lehetetlenné is válhat. *Formát* ajánlunk: a tanárnak az előző játék értelmében és szükség

szerint módosítania kell a tartalmon.)

Pl. Hunor: feltétlenül el akar menni. Magor: vacillál, nem biztos abban, hogy a szökés a legmegfelelőbb megoldás. Konvenció: **fórum-színház**

Hogyan győzi meg Hunor a testvérét? Két csapat készíti fel a beszélgetésre a Hunort és Magort játszó tanulókat. Mivel a szituáció zárt, nem az a kérdés, hogy milyen döntésre jutnak a testvérek, hanem az, hogy milyen érvek szólnak a maradás illetve a szökés mellett, és hogyan győzi meg Hunor a testvérét.

6. A szökést követő reggelen vagyunk, a családban.

A szülők találgatják a szökést kiváltó okokat. A levél felolvasásától indul a szerepjáték.

Konvenció: **kiscsoportos improvizáció**, utána szerepen kívül **egész csoportos megbeszélés**.

Az érem másik oldalára tekintünk most. Ez abban segít, hogy a szülők, az otthonmaradtak szempontjából is megvizsgáljuk az eseményeket.

III.

1. **Tabló készítése** csoportokban arról, hogy miként lehetett volna elkerülni a szökést, a helyzet elmérgesedését.

Csoportokban dolgozva többféle megoldás is létrejöhet annak kapcsán, hogy mit kellett volna másként tenni. A táblók megszólaltatása után (ha szükség van rá) szerepen kívüli egész csoportos megbeszélés zárhatja az órát.

DRÁMAPEDAGÓGIA szakirányú továbbképzést indít

a NAT „Tánc, dráma, hagyomány és báb” témáihoz – tanítóknak és óvodapedagógusoknak – a Zsámbéki Katolikus Tanítóképző Főiskola szeptembertől a Csepeli ÁMK helyszínén.

Díj: félévenként 20.000 Ft.

A négy féléves, hétvégi és tömbösített 400 órás képzésre írásban jelentkezhetnek 1996. április 20-ig, diploma fénymásolásával, szakmai önéletrajzzal, felbélyegzett válaszborítékkal (cím: ZSKTKF, 2072 Zsámbék, Zichy tér 3.)

A VEGYEDE AJÁNLATAI

Komplex drámajáték-foglalkozások az általános iskolában:

- *Békakirály* – 1. osztályosoknak (45 perc)
- *Játszik a király* – 1. osztályosoknak (45 perc)
- *A szomorú király* – 2. osztály (45-60 perc)
- *A pórujjárt varjú* – 2. osztály (45-60 perc)
- *Mesterek szigete* – 3. osztály (2x45 perc)
- *A gögös királyné* – 3. osztály (2x45 perc)
- *A favágó és a három aranytojás* – 4. osztály (2x45 perc)
- *A titokzatos ember* – 4-5. osztály (2x45 perc)
- *A vulkán* – 4-5. osztály (2x45 perc)
- Valamint osztályfőnöki órák témaköreihez kapcsolódó foglalkozások 3-4-5. osztályosoknak – igény és előzetes megbeszélés szerint, osztálykeretben.

A foglalkozásokat *Szűcsné Pintér Rozália* drámapedagógus tartja, aki igény szerint a foglalkozás után elemzést, beszélgetést, tájékoztatást is ad a látottakról, illetve a drámapedagógia módszereiről.

(Az 1-2. osztályos foglalkozásoknál fokozottan figyelembe kell venni az életkori sajátosságokat, így bemutató foglalkozások alkalmával csak néhány „megfigyelő” pedagógus jelenléte megengedett.)

A foglalkozásokért fizetendő tiszteletdíj a foglalkozásvezetővel való megbeszélés tárgyát képezi.

További információk közvetlenül a foglalkozásvezetőtől kérhetők a 88/322493-as telefonszámon.

A VEGYEDÉ-nél megrendelhető kiadványok:

MÁTYÁS KIRÁLY LUSTÁJA (Vegyed-e füzetek 1.) – gyermekszínházi rendezőknek és a drámapedagógia iránt érdeklődőknek. A kiadvány hat forgatókönyvet tartalmaz (szerkesztői instrukciókkal).

Ára: 280 Ft

ADD TOVÁBB! – mintegy 110 hat-hét éveseknek szóló drámajáték található a kötetben.